

Suojeluesitys Kymin Osakeyhtiön vuonna 1948 rakentamasta 110 kV voimajohtolinjasta

Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Alueidenkäyttöpäällikkö Pertti Perttola
Arkkitehti Tuija Mustonen

Kohde:

Kymin Osakeyhtiön rakentama voimajohtolinja (asemakaavan pylvää 8, 9 ja 10)

Osoite:

Kouvola kaupungin asemakaava (21/023)
Kymijoen ranta, Kuusankosken keskusta
45700 Kouvola

Kuusankoski-Seura ry:n johtokunnan päätös asiasta:

Kuusankoski-Seura ry päätti johtokunnan kokouksessaan 11.8.2022 esittää Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle Kouvola kaupungin omistuksessa olevien voimajohtolinjan pylväiden (asemakaavan pylvää 8, 9 ja 10) suojelemista.

Päätöksen perusteet:

Kuusankoski-Seura ry:n näkemyksen mukaan voimajohtolinjalla on merkittävää teollisuushistoriallista, rakennusteknistä sekä kaupunkikuvallista arvoa. Vastaavanlaisia betonipylviä ei ole missään muualla Suomessa.

Useiden metsäteollisuusyritysten tavoin Kymin Osakeyhtiö alkoi 1930-luvulla varmistaa Kuusankoskella sijaitsevien tehtaidensa sähköenergian saantia. Tähän vaikuttivat tehtaiden kasvavan sähköenergian tarpeen lisäksi myös 30-luvun alun vähäsäteiset vuodet, jotka leikkasivat yhtiön oman vesivoimatuotannon kapasiteettia.

Sotien yhteydessä menetettyjen voimalaitosten (mm. Rouhiala) kapasiteetin korvaamiseksi metsäteollisuusyritykset perustivat 1943 Pohjolan Voima Osakeyhtiön (PVO), joka alkoi 1940-luvun

lopulla rakentaa vesivoimakapasiteettia pohjois-Suomessa. Myös Kymin Oy oli PVO:n osakas alusta alkaen.

Tehtaiden sähköenergian tarve Kuusankoskella kasvoi sodan jälkeen voimakkaasti. 1950-luvun lopulla, PK 11 rakentamispäätöstä tehtäessä arvioitiin Kuusankosken ja Voikkaan tehtaiden yhteiseksi sähkötehon tarpeeksi 1960-luvun puolivälissä 100 MW. Tästä 45% kyettiin tuottamaan omalla vesi- sekä vastapainevoimalla. Loppu 55 MW teho oli siirrettävä tehtaille kantaverkon kautta.

Kaukonäköisesti Kymin Oy oli rakentanut 1940-luvun lopulla uuden 110 kV voimajohtolinjan Kuusankosken tehtailta valtakunnan kantaverkkoon. Tällä mahdollistettiin mm. PVO:n tuottaman sähkökapasiteetin siirtäminen yhtiön Kuusankosken tehtaille.

Voimajohtolinja ja sen pylvääät suunniteltiin ja rakennettiin yhtiön omien resurssien toimesta. Sodan jälkeen vallinneesta teräspulasta johtuen linjan pylvääät pystyynvalettiin paikan päällä betonista. Esikuva ratkaisulle oli saatu Norjasta. Pylvääät, jotka ovat myös osoitus siitä kuinka sodan jälkeiset materiaalivaikkeudet oli voitettavissa ovat nykyään ainoat laatuaan Suomessa.

Mikäli voimajohtolinjaa ei olisi aikanaan rakennettu olisi Kuusankosken tehtaiden laajentaminen ollut huomattavasti vaikeampaa. Mikäli tehtaot eivät olisi vuosien myötä laajentuneet voidaan kysyä olisiko Kuusankoskella tänä päivänä toimivaa metsäteollisuutta?

Voimajohtolinjalla ja sen pylväillä on myös merkittävää kaupunkikuvallista arvoa. Yli 70 vuoden ajan ne ovat kuuluneet oleellisesti paikkakunnan silhuettiin.

Kuusankoski-Seuran näkemyksen mukaan kolmen jäljellä olevan pylvään suojeleminen tuo esille käsityksen voimajohtolinjasta toisin kuin yhden yksittäisen pylvään säilyttäminen. Samalla ne muistuttavat meitä siitä, kuinka vaikeina ja poikkeusellisinakin aikoina voidaan rakentaa tulevaisuutta.

Kuusankoski-Seura toivoo, että nykyisessä Kouvolassa arvostettaisiin alueen menneisyyttä ja aikaansaannoksia. Mitä me haluamme säilyttää ja kertoa tuleville sukupolville? Perinteen vaaliminen ei toki ole ilmaista, mutta suunnitelmallisella ylläpidolla kustannukset voidaan pitää hallittavina. Suojelun edellyttämiin kustannuksiin on myös mahdollista hakea avustusta museovirastolta.

Kuusankoskella

26.8.2022

Urpo Huuskonen

puheenjohtaja

Jukka Renko

varapuheenjohtaja

LIITTEET

1. Teollisuusperinteen Seuran lausunto 25.5.2011. Lausunnon ajantasaisuus on tarkistettu Lauri Putkoselta 23.8.2022.

TEOLLISUUSPERINTEEN Seura r.y.

Kouvolan kaupunki

Rakennustarkastaja Jorma Verho

Teollisuusperinteen Seura on huolestuneena seurannut keskustelua Kuusankosken entisen suurjännitelinjan betonipilareista. Nämä Kymmin Osakeyhtiön rakennuttamat jälleenrakennuskauden monumentaaliset muistomerkit ovat liittyneet Kymijoen teolliseen kulttuurimaisemaan yli kuuden vuosikymmenen ajan. Vuonna 1948 valmistuneet teräsbetonipylväät pystytettiin vastaanottamaan sähköä ns. valtakunnanverkosta. Vastaavasti tämän 110 kilovoltin suurjännitevoimalinjan kautta pysyttiin välittämään tarvittaessa sähköä valtakunnanverkkoon Kymijoen suurimmalta voimalaitokselta eli sotavuosina valmistuneelta Kuusankosken vesivoimalaitokselta. Pylväiden kannattelema voimalinja oli aina 1980-luvun alkupuolelle saakka elinehto Kuusankosken paperitehtaille, jotka olivat pitkään lajissaan Suomen suurimmat.

Tällä perusteella voidaan sanoa, että Kymijoen rannassa kulkeva suurjännitelinja on suomalaisen suurteollisuuden symboli, jonka säilyttäminen Kuusankosken kaupunkikuvassa on luonnollista ja erittäin perusteltua. Veistoksellinen pylväsrivistö on olennainen osa valtakunnallista teollisuushistoriaa ja maakunnallista kulttuuriympäristöä. Kaupungin keskustassa pylväät muodostavat luontevan ja vaikuttavan vastaparin vanhalle Kymintehtaan tehdasalueelle Kymijoen vastarannalla, missä UPM-Kymmene Oyj on tarkoituksella säilyttänyt arkkitehti Bertel Liljequistin suunnitteleman höyryvoimalaitoksen ja siihen kiinteästi liittyvän yli satametrinen savupiipun.

Museovirasto on asiantuntijaviranomaisena puoltanut pylväiden säilyttämistä, ja myös Kuusankoski-Seura sekä lukuisat kuusankoskelaiset ovat vedonneet pylväiden säilyttämisen puolesta. Teollisuusperinteen Seura haluaa korostaa näiden teknisten rakenteiden merkitystä osana teollista perintöä. Kaikkia kuuttatoista betonipylvästä ei ole tarkoituksenmukaista säilyttää, mutta Kuusankosken keskustan maisemaa hallitsevat 4-5 pylvästä Kuusaan sillalta alajuoksulle päin tulisi ehdottomasti säilyttää edellä mainittujen perustelujen nojalla. Oma merkityksensä on myös sillä, että merkittävä osa paikkakuntalaisia puoltaa pylväiden säilyttämistä ja katsoo, että ne ovat tärkeä osa Kuusankosken maisemakuvaa ja teollista historiaa.

Helsingissä 25.5.2011

Lauri Putkonen

Tarja Antikainen

Teollisuusperinteen Seuran
varapuheenjohtaja

Teollisuusperinteen Seuran
sihteeri

Tiedoksi:

Kouvola kaupunginhallitus

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kuusankoski-Seura r.y.